

ΡΕΙΚΙΑΒΙΚ, ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΛΟΥΚΙΑΣ
(ΠΟΥ ΤΗΣ ΕΒΓΑΛΑΝ ΤΑ ΜΑΤΙΑ
ΚΑΙ ΤΑ ΕΒΑΛΑΝ ΣΕ ΚΟΙΝΗ ΘΕΑ.
ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΤΙΔΑ ΑΓΙΑ ΤΩΝ ΤΥΦΛΩΝ)

Είναι παράξενο να είσαι σπίτι. Αισθάνομαι ανακούφιση, αν και ακόμη νιώθω κάπως να μου λείπει ο τόπος μου. Πρέπει να προσπαθήσω να φτιάξω ένα δικό μου σπιτικό. Μάλλον μόνη μου. Ίσως να πάρω σκύλο. Κρίμα που είναι μεγάλος μπελάς να ταξιδεύεις στο εξωτερικό με σκυλιά. Τα βάζουν στον χώρο των αποσκευών;

Η αγάπη είναι τυφλή, και δεν είναι η μόνη. Νιώθω σαν να έχω δεμένα μάτια. Θα βγάλω το κάλυμμα, θα γράψω πάνω του στο φως της αυγής. Ο ήλιος ξαναγεννιέται.

ΡΕΙΚΙΑΒΙΚ, ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΗΛΙΟΣΤΑΣΙΟ

Η μαμά κι εγώ πήγαμε βόλτα με το αυτοκίνητο σήμερα το απόγευμα, για να δούμε σπίτια.

Περάσαμε ένα που είπε ότι μάλλον θα ήταν καλή τροφή για το πνεύμα μου. Μου θύμισε τις αμέτρητες βόλτες που κάναμε μέσα και γύρω από την πόλη ψάχνοντας σπίτι όταν νιώθαμε ότι παραήμασταν πολλοί στο δικό μας, το οποίο τις κακές στιγμές η μαμά αποκαλούσε βρομοκάλυβο. Μετά γυρίσαμε σπίτι, όπου ο μπαμπάς μου και ο αδερφός μου κρεμούσαν βουνοχιονόκοτες. Μπορεί οι συνθήκες να μην είναι οι καλύτερες, όμως θα περάσουμε τα Χριστούγεννα μαζί, η παράξενη αυτή οικογένεια, ο αδερφός μου κι εγώ κοντά στα σαράντα και φρεσκοχωρισμένοι, να αναζητάμε καταφύγιο στη φωλιά της παιδικής μας ηλικίας. Τώρα, είναι αρκετά γιορτινή η ατμόσφαιρα όταν μαζευόμαστε και οι τέσσερις, παρά τις διάφορες πληγές μας, ή μάλλον εξαιτίας τους. Αυτό με γειώνει, μου δίνει δύναμη.

Ένα δέντρο χτυπήθηκε από κεραυνό, όμως έχει ακόμη τις βελόνες του. Τα δηλητηριώδη κόκκινα μούρα μπορεί να είναι θεραπευτικά με την κατάλληλη επεξεργασία και απόσταξη.

ΡΕΙΚΙΑΒΙΚ, ΣΕ ΜΙΑ ΣΟΦΙΤΑ, ΓΙΟΡΤΗ
ΤΩΝ ΘΕΟΦΑΝΙΩΝ

Ανέβηκε στη σοφίτα χτες βράδυ, φορώντας μαύρα, στενά μάλλινα υφαντά ρούχα με άρωμα πράσινης κολόνιας. Μύρισα τον γλυκό του ιδρώτα, και ένιωσα αμέσως ότι το όσχεό του είχε ανθίσει. Ο ορνιθολόγος που γνώρισα πέρυσι στην κλινική είχε έρθει στην πόλη και ήταν ακόμα πιο όμορφος απ' όταν τον είχα δει όσο ήταν άρρωστος. Τώρα απλώς λάμπει.

Μένεις εδώ; Τα καθαρά, μπλε μάτια του περιμένουν μια απάντηση. Όχι, εδώ δουλεύω, είπα, βρίσκοντας αστείο το ότι νόμιζε πως ζούσα σε τέτοια τρύπα. Κοίταξε τριγύρω και ένιωσα ότι το έκανε για να δει αν θα μπορούσαμε να κάνουμε έρωτα σε αυτήν τη φωλιά. Το μέρος δεν είχε καμία ηχομόνωση, επισήμανα, και ήταν γεμάτο ερευνητές που προσπαθούσαν να συγκεντρωθούν. Του προσέφερα μια θέση στο κρεβατάκι μου. Τον ρώτησα πού έμενε και μου περιέγραψε ένα μικρό υπόγειο διαμέρισμα: ακριβώς δίπλα, με όμορφα μοτίβα στο τσιμέντο, είπε, και γεμάτο φαντάσματα, ακόμα και αουραίους. Θέλει να βρει άλλο σπίτι το συντομότερο δυνατό, ήταν σε φάση αναμονής.

Του δάνεισα ένα γουόκι τόκι· το κανάλι είναι ανοιχτό κι έτσι πρέπει να αναπτύξουμε τον δικό μας κώδικα. Προτού

φύγει, πήρε ένα φύλλο κισσού από το βιβλίο που είχε στην τσέπη του και μου το έδωσε, με χαιρετίσματα από την Παταγονία, το βασίλειο του σκουροπράσινου πεντάγωνου. Μήπως να βρίσκαμε ένα σπίτι εκεί; Φυσικά, είπα.

Έφυγε ακριβώς πριν από τα μεσάνυχτα. Ήθελα να συνεχίσω να δουλεύω για λίγο ακόμα και κάλεσα τον φόβο μου για το σκοτάδι σε μονομαχία. Με πήρε όμως στο γουόκι τόκι με το που έφτασε στο σπίτι και έτρεξα εκεί – έμεινα μέχρι το πρωί. Δεν μύρισα καθόλου αρουραίους, όμως είδα κακά όνειρα. Δεν μπορείς να μπεις στον χώρο κάποιου άλλου τόσο γρήγορα, πρώτα πρέπει να κάνεις ένα ξεκαθάρισμα. Συχνά ξεκινάω κάτι μάλλον απερίσκεπτα, μην πεις τίποτε άλλο, *όβερ*.

Όταν τον είδα, τον θεώρησα τόσο μεγάλο και ώριμο που φαντάστηκα ότι θα είχε πετάξει καθετί παλιό και άχρηστο. Με απογοήτευση ανακάλυψα το βρεφικό χνούδι να είναι ακόμη στον αφαλό του. Όμως ποτέ δεν εξαγνίζεσαι εντελώς από την προπατορική ντροπή και βρομιά. Με το που ανοίγει η καρδιά σου, τα απόβλητά της ξεχύνονται μαζί με την αγάπη. Βέβαια, μετά είναι καλή ιδέα να αδειάζεις και να αδειάζεις, να αντικαταστήσεις τον σηπτικό σου βόθρο και τη σύνδεσή σου με τη θάλασσα, για να μπορέσεις να απολαύσεις την ηρεμία στο ίδιο σου το σπίτι, στο δικό σου αποχωρητήριο.

Το *αποχωρητήριο* είναι σίγουρα παράξενη λέξη. Πού είναι το ετυμολογικό λεξικό μου; Είναι παραφθορά; «Ένα αποχωρητήριο για να ξεκουράζεσαι και να σκέφτεσαι», σαν παρεκκλήσι, ήσυχο και γαλήνιο, τέλειο για στοχασμό – γίνεται τα παρεκκλήσια και οι τουαλέτες να έχουν τόσο πολλά κοινά; Είναι ένα μέρος όπου συμβαίνει η πραγματική σύνδεση με το χαμηλότερο τσάκρα, τον πρωκτό, και το υψηλότερο, τη θεότητα μέσα στο κεφάλι μας; Ή είναι απλώς ένα μέρος ηρεμίας για το άγρυπνο μάτι του υψηλού παραδείσου, όπως όταν βάζεις τα απόβλητά σου στο έδαφος μετά από ριζική μεταμόρφωση; Στα σπίτια της ευρωπαϊκής αριστοκρατίας, οι πιο

καρποφόρες συζητήσεις της ημέρας γίνονταν στο αποχωρητήριο ενώ οι οικογενειάρχες έδωχναν τις χτεσινές υπερβολές και ετοιμάζονταν για τη νέα μέρα. Εκεί, στο αποχωρητήριο, περιποιούνταν τον εαυτό τους, ψεκάζονταν με τα πιο καινούρια αρώματα της περιοχής και ανέπτυσσαν τις πιο πρόσφατες θεωρίες τους.

Ολοκληρώνω τη συγγραφή των απομνημονευμάτων της γιαγιάς μου, της συνονόματής μου, και των ποιημάτων και των στίχων από την παιδική της ηλικία. Θα τα τυπώσω και θα της τα πάω σήμερα – είναι τα γενέθλιά της και θα μας κεράσει κρέπες με σαντιγί· ίσως βγάλει και τα ροζ σερβίτσια. Τα απομνημονεύματά της ξεκινούν από τα Θεοφάνεια, όταν το έθιμο ήταν να φτιάχνουν κρέπες, όπως έθιμο ήταν να τις φτιάχνουν και όταν γεννιόταν ένα παιδί – η υπηρέτρια πρέπει να χάρηκε που γλίτωσε το ψήσιμο για μια μέρα όταν γεννήθηκε η γιαγιά.

Μετά, είναι και τα ποιηματάκια που απαγγέλλει με τραγουδιστή φωνή – το ότι τα βάζω στο χαρτί τα αδικεί:

*Στις Άλπεις ήρθαν
ένας χωρικός και μια γριά
επέστρεψαν με ένα πουλί
στο γάντι, έτσι άκουσα
Και όταν γύρισαν σπίτι
τους έδωσαν ένα κόκαλο
σπασμένο με μια πέτρα
Μετά ο άντρας είπε:
«Είναι ώρα για δείπνο!»
και ήρθε ένα πιάτο
με ένα βρεγμένο ψάρι
μια πέστροφα καλή για φάγωμα
και τέσσερα πόδια γουρουνιού στη σχάρα
Ο χωρικός διάλεξε το κομμάτι του
άρπαξε ένα πόδι γρήγορα*

*και έγινε άντρας
με το όνομα Γκρέτιρ
Αυτός ο Γκρέτιρ πολλά είναι που μπορεί
τα βάθη να διασχίζει, τις κοπέλες να κοιμίζει
τις αγελάδες και τα μωσχάρια ακόμα και τον βασιλιά*

ΣΕΛΣΟΥΝΤ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΟΡΟΣ ΧΕΧΚΛΑ, ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΣΟΥ¹

Κάνοντας βόλτα στο χωράφι της λάβας σήμερα το πρωί, βρήκα ένα απομονωμένο σημείο ανάμεσα στους φορτωμένους μούρα θάμνους και την ελαφρόπετρα. Ένωσα εκτεθειμένη όταν μια βουνοχιονόκοτα πέταξε από πάνω μου όσο καθόμουν εκεί. Έφτασε πολύ κοντά στην κορυφή του κρανίου μου, κάνοντας κύκλους και κρώζοντας. Νιώθω λίγο νευρική, έχοντας μόλις φτάσει από τη φασαρία της πόλης και επειδή δεν ξέρω καθόλου τι σημαίνει το καθετί. Γιατί είπαμε ότι κάνουν κύκλους έτσι;

Γύρισα πίσω στη σκηνή και αυτός κοιμόταν ακόμη, οπότε τον χτύπησα με ένα κλαδάκι και ούρλιαξα *σου, σου!* Μόλις που αναδεύτηκε· γύρισε απλώς πλευρό. Κι έτσι, γδύθηκα και γλίστρησα στον δικό του υπνόσακο, έσφιξα τους μηρούς μου γύρω από τα πόδια του, μύρισα τον λαιμό του και πέρασα το χέρι μου πάνω από το ζεστό του όσχεο.

Ξυπνήσαμε ταυτόχρονα και είπαμε ο ένας στον άλλον

¹ Εορτάζεται στην Ισλανδία στο ξεκίνημα της έβδομης εβδομάδας πριν το Πάσχα, ημέρα Δευτέρα. Το πρωινό αυτό, τα παιδιά τρυπώνουν στο δωμάτιο των γονιών τους και τους χτυπούν απαλά με ένα χρωματιστό ραβδί, ζητώντας να τους δώσουν γεμιστά σουδάκια.

πόσο κακά όνειρα είδαμε – δυσάρεστες αναμνήσεις από προηγούμενες σχέσεις. Ίσα που μπορούσαμε να κοιταζόμαστε. Ίσως το μυαλό των ανθρώπων να καθαρίζει γρηγορότερα κοντά στα ηφαιστεια. Η Χέγκλα θα μπορούσε να εκραγεί ανά πάσα στιγμή, όμως τούτη την ώρα φοβάμαι πολλά περισσότερα από τη φωτιά της.

Τα αγέμιστα σουδάκια που έφερα μαζί μου πατικώθηκαν κάτω από το βάζο με τη μαρμελάδα.

Περπατήσαμε πολύ μέσα από τη λάβα, χωρίς να λέμε τίποτα στην αρχή. Νιώθεις άνετα όταν μένεις σιωπηλός, ακόμα κι αν είναι παράξενο να περπατάς με κάποιον που δεν ξέρεις πολύ καλά χωρίς να ανταλλάξεις ούτε μία λέξη. Μου πήρε ώρα να εμπιστευτώ τη σιωπή ανάμεσά μας, να νιώσω ότι δεν ήταν απλώς μια έλλειψη σύνδεσης. Προσπάθησα να είμαι ανεξάρτητη και να μη σκέφτομαι το πώς ένιωσε εκείνος ή το πώς ήταν αληθινή η σχέση μας, το γιατί μπορεί να ήμασταν στα μαχαίρια. Όμως όταν ξέχασα και τον εαυτό μου και αυτόν, και άρχισα να κοιτάζω κάτω ανάμεσα στα πόδια μου τα λουλούδια του χειμώνα εδώ κι εκεί, ανάμεσα σε ίχνη από χιόνι, μερικά αλαζονικά αλεπουδάκια τσίριζαν μέσα από μια ρωγμή, ξαφνιάζοντάς με τόσο πολύ που έχασα το βήμα μου και βυθίστηκα μέσα στον βάλτο. Τρομοκρατήθηκα όταν θυμήθηκα την ιστορία που ο αδερφός μου ο Άουλι μου είχε πει πρόσφατα, για μια αλεπού που επιτέθηκε σε μια αρχαιολόγο, μαγκώνοντας τα κοφτερά, άγρια δόντια της γύρω από τη γάμπα της.

Γελώντας, με σήκωσε όρθια και, με ένα φευγαλέο βλέμμα, με οδήγησε σε μια μικρή, βαθιά σπηλιά λάβας, που ήταν καλυμμένη με υγρά βρύα. Κατάλαβα τις προθέσεις του, βρήκα ένα ωραίο, μαλακό σημείο, ξάπλωσα ανάσκελα και τον πήρα στην αγκαλιά μου, και εκείνος βρήκε τον δρόμο μέσα από τα μάλλινα ρούχα μας. Κουνιόμασταν στον ρυθμό των χαρούμενων ήχων ενός χιονοτσίχλονου που αφήνει τον εαυτό του να παρασυρθεί από τον ουρανό χωρίς να φοβάται τις ηφαιστειακές εκρήξεις.

Όταν γυρίζαμε πίσω, μου είπε ότι ο προπάππους του είχε αγοράσει αυτήν τη γη και ότι θα μπορούσε να χτίσει ένα εξοχικό εκεί αν το ήθελε, όποτε θα είχε την δυνατότητα. Μπορείς να φανταστείς να μένεις εδώ μαζί μου κάποιους μήνες τον χρόνο; ρώτησε. Ναι, σίγουρα σκέφτηκα ότι θα μπορούσα. Είναι το όνειρό μου να ζήσω κοντά στη φύση, στην απόλυτη ηρεμία και ησυχία. Άρα, δεν χρειάζεσαι απόλυτη μοναξιά; ρώτησε. Όχι, δεν νομίζω, είπα.

Το κεφάλι του χειμερινού τρωγλοδύτη είναι τόσο πρησμένο που κοντεύει να εκραγεί. Γέμισα με κρέμα ό,τι απέμεινε από τα σου και τα καταβροχθίσαμε.

Το άγχος σου φεύγει σταδιακά. Η αιθάλη της πόλης. Έγγραφα λίστες με λέξεις που τελειώνουν σε «ss» στα ισλανδικά: *fúss, rass, hoss, spíss, koss, fliss, kross, piss, fuss, suss, tráss, góss, hnoss, hress, bless...* Βρήκα σαράντα.

Δεν έχω ιδέα τι να κάνω για να φτιάξω ένα σταυρόλεξο, όμως αποφασίζουμε να το κάνουμε μαζί. Η απάντηση πρέπει να είναι μια συγκεκριμένη λέξη, σωστά; Ή μια πρόταση; Σκέφτηκα τη λέξη *næði* (γαλήνη, ησυχία, απομόνωση, ανάπαυση) ή *náð* (ξεκούραση, ησυχία, χάρη) ή *jarðnæði* (κομμάτι γης, ενοικίαση φάρμας). Εκείνος είπε ότι θα ήταν καλύτερα να έχουμε τη λέξη *náðhús* (αποχωρητήριο, τουαλέτα) ή *náhús* (τύμβος), ακόμα και *gröf* (χαντάκι, τάφος), και πρόσθεσε ότι εκεί θα έβρισκα την τέλεια γαλήνη. Τσακωθήκαμε λίγο και νιώθω λες και ακόμη πρέπει να του εξηγώ το όνειρό μου για ησυχία. Κατέβηκε κάτω προς τον χερσότοπο να ελέγξει μια φωλιά και προσπάθησε να βρει το μονοπάτι που είδε πάνω σε έναν παλιό χάρτη.

Μας χτύπησε κάτι σαν καταγίδα και βρήκαμε καταφύγιο στο σπιτάκι του προπάππου του, ο οποίος παλιότερα είχε το εργαστήριό του στο Ρέικιαβικ. Αυτός ο προπάππους του ήταν προφητικός, όντας ξένος, και είχε προβλέψει την αξία της γης,

ορίζοντας στη διαθήκη του ότι δεν μπορούσε να πουληθεί από την οικογένεια. Βρήκαμε μια γεμάτη φιάλη αερίου και λίγο εξαιρετικό μηλίτη. Με την πρώτη μας γουλιά, αυτοί οι στίχοι φύτρωσαν στο μυαλό του:

*Κρυμμένοι από τη λάβα στη δική μας φωλιά
στα βάθη της ψυχής μας αγνή χαρά μοιραζόμαστε
Είθε ο Θεός, γλυκιά μου αγαπημένη, να εισακούσει
την προσευχή μου
και να σου δώσει πλούσια γη,
ηρεμία και ευθυμία
σε μια ευλογημένη από τον ύπνο κάμαρη
για να στοχάζεσαι τούτη την ευλογημένη ώρα
της προστασίας, της απόλαυσης,
πλάι στις Χέκκλα το μεγάλο ύψος.*

Καθόμαστε σε ένα καλυμμένο με ύφασμα δρύινο τραπέζι. Εκείνος διαβάζει και εγώ γράφω. Πρέπει να παραδώσω ένα χειρόγραφο σύντομα, όμως ακόμη δεν έχω βρει το σωστό ύφος. Είναι ενθουσιασμένος που τελειώνει ένα βιβλίο του Τόμας Μπέρνχαρντ, για έναν άντρα που έχει ένα ολόκληρο μυθιστόρημα στο κεφάλι του και που πάντα περιμένει να βρει αρκετή ηρεμία και ησυχία για να αρχίσει να το γράφει. Τα καταφέρνει; Όχι, τα χρόνια περνούν, ενώ η γυναίκα του πλέκει ένα μάλλινο γάντι και το ξηλώνει μόλις το τελειώνει, μέχρι που τελικά ο άντρας της τη δολοφονεί.